

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ

**«ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ :
ΠΟΡΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ»**

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΤΕΕ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : Κοϊμτσίδης Νίκος , Πρόεδρος Τ.Ε.Ε./Τ.Δ.Μ.

Κυριακή 13 Δεκεμβρίου 1998

ΚΟΖΑΝΗ

Αξιότιμοι προσκεκλημένοι ,κυρίες και κύριοι, αγαπητοί συνάδελφοι

Εκ μέρους της Δ.Ε. του Τμήματος Δυτικής Μακεδονίας του ΤΕΕ σας καλωσορίζω στη σημερινή ημερίδα «Μεγάλα έργα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας : Πορεία υλοποίησης –Προτάσεις».

Η ημερίδα αυτή αποτελεί μια επιπλέον προσπάθεια του ΤΕΕ/ΤΔΜ για να συμβάλει στη διαμόρφωση της πρότασης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης για την περίοδο 2000-2006.

Διότι είναι γνωστό ότι και οι Ν.Α. και η Περιφέρεια έχουν προγραμματίσει συγκεκριμένες διαδικασίες που ολοκληρώνονται με αναπτυξιακά συνέδρια στις οποίες το ΤΕΕ με πλήθος εκπροσώπων συμμετέχει.

Θεωρούμε ότι ο στόχος της ημερίδας δεν πρέπει να είναι μόνο οι καταθέσεις των σκέψεων, προτάσεων των επιμέρους εμπλεκομένων φορέων ώστε να συμβάλλουμε να οριστικοποιηθούν οι βασικές αναπτυξιακές προτεραιότητες για την περιφέρειά μας.

Πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητο να κατατεθεί η μέχρι σήμερα εμπειρία από το 1^ο και 2^ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, σε επίπεδο Περιφέρειας όχι με την έννοια του απολογισμού ως πολιτική διαδικασία φορέων (εύσημα ή ευθύνες κλπ) αλλά ως επιστημονική αναγκαιότητα ώστε να καταγραφεί η εμπειρία για να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα, να εντοπισθούν οι συνιστώσες εκείνες που μας δημιούργησαν προβλήματα και εκείνες που προώθησαν την αναπτυξιακή μας πορεία.

Η αναπτυξιακή προσπάθεια δεν είναι άσκηση «επί χάρτου» ούτε πρέπει να προσεγγίζεται μόνο με θεωρητικές αναλύσεις.

Η πολυπλοκότητα των παραγόντων που επηρεάζουν τη δυναμική πορεία της ανάπτυξης οδηγούν στην ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης, αξιολόγησης και διορθωτικών παρεμβάσεων.

Έτσι με ιδιαίτερη ικανοποίηση θα παρακολουθήσουμε εκείνες τις εισηγήσεις οι οποίες θα αναφερθούν και σε αυτόν το στόχο της ημερίδας.

Δεν είναι στις προθέσεις μας να αναφερθούμε αναλυτικά στην πορεία υλοποίησης συγκεκριμένων μεγάλων έργων της Περιφέρειάς μας.

Θεωρούμε ότι οι φορείς εκείνοι οι οποίοι έχουν την ευθύνη σχεδιασμού και υλοποίησης οφείλουν να το κάνουν.

Εμείς θα αναφερθούμε σε γενικότερες διαπιστώσεις που κάναμε παρακολουθώντας από κοντά τα δρώμενα, όσο αυτό μας ήταν δυνατό από την περιορισμένη πρόσβαση μας στα στοιχεία των φορέων υλοποίησης αλλά και από το ρόλο που καλούμαστε θεσμικά να διαδραματίσουμε στο θέμα της ανάπτυξης.

Κυρίες και κύριοι

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η χώρα μας λόγω της ενισχυμένης διεθνούς θέσης, της εσωτερικής πολιτικής σταθερότητας και της οικονομικής της κατάστασης, δίνουν την ευκαιρία να αναδειχθεί σε ισχυρό παράγοντα προώθησης της ανάπτυξης ολόκληρης της περιοχής της Ν.Α. Ευρώπης.

Η αναβάθμιση της Δυτικής Μακεδονίας ως περιφέρειας της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την ενίσχυση των συγκριτικών γεωπολιτικών πλεονεκτημάτων της στα Βαλκάνια στην προσπάθεια ανάπτυξης νέων αγορών, αποτελεί αναντίρρητο στόχο όλων των τοπικών φορέων και προϋποθέτει ύπαρξη συγκροτημένης πολιτικής για την περιοχή από το Ελληνικό κράτος.

Η Ελλάδα καθυστέρησε δυστυχώς να συγκροτήσει δομές, θεσμούς αλλά και νοοτροπίες με αποτέλεσμα την σχετική καθυστέρηση στη σύγκλιση της στις οικονομίες των χωρών της Ε.Ε. .

Η παραπάνω αδυναμία σε συνδυασμό με την αφετηριακή υστέρηση της χώρας μας σχεδόν σ' όλους τους τομείς, μας οδήγησε συχνά και δυστυχώς εξακολουθεί να μας οδηγεί να λειτουργούμε σε καθεστώς «κατεπείγουσας ανάγκης» και προφανώς στη μη ορθολογική διαχείριση των πόρων.

Οι τοπικοί φορείς καλούνται μέσα από τα θεσμοθετημένα όργανα και διαδικασίες να επιλέξουν τα έργα εκείνα τα οποία θα οδηγήσουν στον παραπάνω στόχο.

Κρίσιμο μέγεθος στην παραπάνω διαδικασία αποτελεί η δημιουργία και η επιλογή των φορέων υλοποίησης και διαχείρισης, που θα εκτελέσουν έγκαιρα και αποτελεσματικά τις επιλεγείσες δράσεις και έργα.

Οι τελευταίες δημοσιεύσεις, για ελέγχους που έγιναν κυρίως για την ποιότητα των εκτελούμενων έργων, επιβεβαίωσαν με ποσοτικά στοιχεία, τις ανησυχίες των πολιτών, για την κακή εικόνα πολλών δημοσίων έργων στην χώρα μας και στην Περιφέρειά μας.

Οι έλεγχοι αυτοί, που έγιναν από την ιδιωτική εταιρεία ΕΣΠΕΛ είναι μεν στη σωστή κατεύθυνση, θα πρέπει όμως να γίνονται σε κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας και όχι εκ των υστέρων και κατά την άποψή μας στο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της Δημόσιας Διοίκησης. Εμείς πιστεύουμε ότι η απουσία ουσιαστικού ελέγχου αποτελεί τροχοπέδη και εμπόδιο στην οικονομική ανάπτυξη.

Και όλα αυτά συμβαίνουν όταν οι απολογισμοί της απορρόφησης των πόρων του δεύτερου κοινοτικού πλαισίου στήριξης παρουσιάζονται «με περηφάνια» ιδιαίτερα θετικοί.

Ο πολίτης όμως ζητά όπως και όλοι μας, το θετικό τελικό αποτέλεσμα, πόσο δηλαδή οι επιλογές, οι δράσεις και τα έργα που γίνονται, διευκολύνουν την παραγωγική του δραστηριότητα, δημιουργούν απασχόληση, βελτιώνουν με προοπτικές την ποιότητα ζωής του.

Το ΤΕΕ/ΤΑΜ είχε εκφράσει την ανησυχία του για την αδυναμία τήρησης του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης αλλά και για την ποιότητα παραγωγής ορισμένων μεγάλων έργων. *της Περιφέρειας μας.*

Δυστυχώς σήμερα επιβεβαιώνεται.

Για τα παραπάνω οι λόγοι είναι πολλοί :

Η αδυναμία της Ελληνικής Πολιτείας να οριστικοποιήσει το θεσμικό πλαίσιο για την παραγωγή του Δημοσίου Έργου στη χώρα μας.

Ενημερωτικά μόνο οφείλουμε να πούμε ότι από το 1984 μέχρι σήμερα έχουν μεσολαβήσει 14 ή 15 τροποποιήσεις του Ν. 1418 περί Δημοσίων Έργων και γύρω στις 50 με Προεδρικά Διατάγματα, εγκυκλίους και αποφάσεις .

Όπως επίσης «το πολύπλοκο θεσμικό πλαίσιο, η απουσία σύγχρονων και πλήρων μελετών, παρατυπίες, παραλείψεις και παράνομοι όροι στις προκηρύξεις» σύμφωνα με τις πρόσφατες δηλώσεις του Υπουργού Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Αλέκου

Παπαδόπουλου στο πρόσφατο συνέδριο του ΤΕΕ για τα Δημόσια Έργα στην Κέρκυρα.

Ας μας επιτρέψει να συμπληρώσουμε ότι σημαντικό ποσοστό ευθύνης έχουν η ελλιπής στελέχωση των υπηρεσιών στις περιφέρειες καθώς και η εσπευσμένη δημοπράτηση έργων και δράσεων χωρίς την ανάλογη μελετητική υποδομή.

Ιδιαίτερα το τελευταίο το οποίο είναι αντίθετο προς τις οδηγίες των αντίστοιχων Υπουργείων, αποτελεί επιλογή των τοπικών φορέων ευθύνης ανάθεσης των έργων και οδηγεί σε :

- ασάφεια και αλλαγές του συμβατικού αντικειμένου,
- συμπληρώσεις και τροποποιήσεις μελετών,
- αύξηση του απαιτούμενου χρόνου επίβλεψης και εκτέλεσης
- και τέλος σε χαμηλή ποιότητα και μη ολοκλήρωση των έργων.

Θα ήμασταν οι τελευταίοι που θα ισχυριζόμασταν ότι μπορεί κανένας να μελετήσει τόσο άρτια ένα έργο ώστε να μην είναι αναγκαία οποιαδήποτε απόκλιση από τη μελέτη.

Όμως ας μας επιτραπεί να ανησυχούμε όταν δημοπρατούνται έργα και εκτελείται με το συμβατικό τους οικονομικό αντικείμενο μόνο ένα μικρό τμήμά τους και όταν εκτελούνται έργα που παρουσιάζουν σημαντικές κακοτεχνίες, γιατί στόχος μας δεν είναι μόνο η απορρόφηση των πόρων αλλά η ποιοτική και θετική ολοκλήρωση των έργων υποδομής.

Σίγουρα δεν υπάρχει μαγική συνταγή για την αντιμετώπιση των όσων δυσάρεστων παραπάνω αναφέραμε.

Η δυνατότητα βελτίωσης της κατάστασης σ' όλους τους τομείς πέρα του ότι απαιτεί να υπάρχει πολιτική βούληση από την κυβέρνηση και τους εκπροσώπους της, ευσυνειδησία, ευαισθησία και προθυμία των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης και επαγγελματική ευσυνειδησία των παραγωγών, **προϋποθέτει:**

- Την αποκέντρωση των λειτουργιών του ελληνικού κράτους μεταφέροντας πολιτική και οικονομική εξουσία στην περιφέρεια.
- Τη στελέχωση των περιφερειακών υπηρεσιών, τον εκσυγχρονισμό και τη/οργάνωση της Δ.Δ. , τη ποιοτική αναβάθμιση της παροχής υπηρεσιών της

- Την ενίσχυση της Ν.Α. και της Τ.Α. ώστε να είναι ο Πολίτης άμεσος συμμετέτοχος της άσκησης της εξουσίας και συνυπεύθυνος για την πορεία του τόπου του.
- Την αναγνώριση του ρόλου και αξιοποίηση των δυνατοτήτων του μηχανικού

Το ΤΕΕ θεωρεί και το έχει υπογραμμίσει από πολλά χρόνια πριν ότι η στελέχωση και ο εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης θα ήταν το μεγαλύτερο και το ωφελιμότερο από τα δημόσια έργα και έπρεπε να γίνει ήδη από το 1^ο ΚΠΣ .

Δυστυχώς οι όποιες προσπάθειες έγιναν στην παραπάνω κατεύθυνση δεν ήταν ιδιαίτερα πειστικές.

Ενώ αντίθετα έγιναν συγκεκριμένες ενέργειες που οδηγούν στην υποβάθμιση του ρόλου του Δημοσίου, των Δημοσίων Υπαλλήλων και ιδιαίτερα των Μηχανικών (ανάθεση της επίβλεψης ή management σε ξένους, Σύμβουλοι κλπ).

Εμείς είμαστε βέβαιοι ότι οι Έλληνες μηχανικοί μέσα και έξω από το Δημόσιο έχουν και τις επιστημονικοτεχνικές γνώσεις και την διοικητική και οργανωτική ικανότητα να αντεπεξέλθουν στην παραγωγή οποιουδήποτε τεχνικού έργου και θεωρούμε ιδιαίτερα επικίνδυνη για την ανάπτυξη την επιχειρούμενη σ' όλη την χώρα συστηματική πρακτική υποβάθμισής τους.

Καλούμε τους συναδέλφους μηχανικούς αλλά και τους υπολοίπους Δημοσίους Υπαλλήλους των Τεχνικών Υπηρεσιών όπως επίσης και τους εργολήπτες, παρά τις αντίξοες συνθήκες, να ανταποκριθούν στις αυξημένες ανάγκες παραγωγής των έργων .

Είναι γεγονός και πρέπει να λεχθεί επίσης, ότι στα πλαίσια του 1^{ου} και 2^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, παρά τα όσα παραπάνω προβλήματα και λάθη αναφέραμε, ολοκληρώθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη σημαντικά έργα που μπορούν με προϋποθέσεις και ενισχύσεις να αποτελέσουν το υπόστρωμα για οικονομική συνεργασία καταρχήν με την Αλβανία και την FYROM αλλά και τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης.:

Στον τομέα των υποδομών βελτίωσης ποιότητας ζωής με έργα για την προστασία του περιβάλλοντος, (Τηλεθερμάνσεις Κοζάνης και Πτολεμαΐδας, Φίλτρα ΑΗΣ, ΖΕΠ, Βιολογικοί Καθαρισμοί μεγάλων πόλεων, νέα νοσοκομεία, επεκτάσεις υφιστάμενων κλπ).

Στον τομέα υποστηρικτικών δομών του ιδιωτικού τομέα, το Κέντρο Γούνας, το ΒΙΟΠΑ Ξύλου, η δημιουργία Βιομηχανικών Ζωνών, Κέντρου Διαβαλκανικής συνεργασίας, γραφείο βιομηχανικής αλλαγής κλπ.

Στον τομέα των μεταφορών η αναβάθμιση των δύο αεροδρομίων, σημαντική βελτίωση του δευτερεύοντος δικτύου, η έναρξη κατασκευής της Εγνατίας Οδού στη Περιφέρεια μας κλπ

Συνεχίζοντας θεωρούμε σκόπιμο να αναφερθούμε ενδεικτικά σε κατάλογο σημαντικών κατά την άποψή μας τομέων και έργων ανάπτυξης στην λογική των προτάσεων που πρέπει να κάνουν όλοι οι τοπικοί φορείς, ανάλογα με το αντικείμενο δραστηριοποίησής τους.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Οδικό δίκτυο

α) Ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού ιδιαίτερα δε του τμήματος Πολύμυλος - Βέροια .
Οι καθυστερήσεις που έχουν ήδη σημειωθεί καθώς και τα γενικότερα στοιχεία εξέλιξης του έργου σ' όλο του μήκος του (με ενδιαφέρον περιμένουμε την εισήγηση του Κου Λαμπρόπουλου) επιβάλλουν εντατικοποίηση των προσπάθειών ώστε το έργο να ολοκληρωθεί χωρίς άλλες μεγάλες αποκλίσεις από αναγγελθέντα χρονοδιαγράμματα. Είναι γνωστή δε η θέση του ΤΕΕ ότι το τμήμα της Παράκαμψης Καστανιάς πρέπει να κατασκευαστεί με τα ίδια τεχνικά χαρακτηριστικά όπως και το τμήμα Γρεβενά - Κοζάνη.

β) Ολοκλήρωση των κάθετων αξόνων της Εγνατίας .

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε : α) την καθυστέρηση μελέτης και δημοπράτησης του τμήματος Φλώρινας - Νίκη μήκους περίπου 16 χιλιομέτρων β) την καθυστέρηση δημοπράτησης του έργου Κορομηλιά - Δισπηλιό γ) την ανησυχία μας για την πρόσφατη απόφαση του

ΥΠΕΧΩΔΕ στην οποία δεν συμπεριλαμβάνεται το τμήμα της Ε.Ο. Κοζάνης – Λάρισας στον κατάλογο των διευρωπαϊκών δικτύων (Ε90).

γ) Βελτίωση του επαρχιακού, τοπικού οδικού δικτύου.

Η πρόκληση της άρσης των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων καθώς και ο στόχος της ανάπτυξης του τουρισμού της περιφέρειάς μας απαιτούν βελτίωση του.

Σημαντική μέριμνα θα πρέπει να δοθεί από τώρα στην ανάγκη συντήρησης που θα δημιουργηθεί με την σημαντική αύξηση των χιλιομέτρων των οδικών δικτύων σε συνδυασμό με την ταχύτητα διακίνησης των νέων οχημάτων.

Αεροδρόμια

Ολοκλήρωση των υποδομών στα αεροδρόμια Καστοριάς και Κοζάνης και εκπόνηση σχετικής μελέτης για την δυνατότητα αναβάθμισης ενός αεροδρομίου στην περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας σε αεροδρόμιο ικανοποίησης των αερομεταφορικών αναγκών της ευρύτερης Βαλκανικής περιοχής.

Σιδηροδρομικό Δίκτυο

Είναι γνωστό ότι ο σιδηρόδρομος υπερέχει σημαντικά έναντι των άλλων μεταφορικών μέσων (ταχύτητα, οικονομία, προστασία περιβάλλοντος, ασφάλεια κλπ).

Συνοπλοποιώντας δε το στόχο για την Περιφέρειάς μας σε οικονομικό, εμπορικό, μεταφορικό κέντρο των Βαλκανίων, θεωρούμε την ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου προς την περιφέρειά μας και από την περιφέρειά μας προς την FYROM και Αλβανία βασικό στρατηγικό στόχο στις μεταφορές και καλούμε όλους τους τοπικούς φορείς να συμβάλλουν ώστε σ' αυτή τη φάση να ενταχθούν οι απαιτούμενες μελέτες στον άμεσο προγραμματισμό του ΟΣΕ.

Σημειώνουμε ότι όπως προκύπτει από σχετική απάντηση του ΟΣΕ προς το τμήμα μας ο ΟΣΕ δεν συμπεριέλαβε τις παραπάνω μελέτες σε κανένα άμεσο ή μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ -ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Δυτική Μακεδονία διαθέτει πλούσια πολιτιστική παράδοση και σημαντικούς αναξιοποίητους τουριστικούς τόπους (φυσικό περιβάλλον,

παραδοσιακοί οικισμοί, αρχαιολογικοί χώροι) διάσπαρτους σ' όλη τη Δυτική Μακεδονία.

Ιδιαίτερες δυνατότητες ανάπτυξης υπάρχουν στον τομέα χειμερινού, βιομηχανικού, οικολογικού και αθλητικού τουρισμού.

Έχοντας υπόψη δε ότι ο πρωτογενής τομέας θα εξακολουθεί να παίζει σημαντικό ρόλο στην περιφέρειά μας, αλλά με αρνητικούς περιορισμούς της ΚΑΠ, η ανάπτυξη του αγροτουρισμού θα πρέπει να επιδιωχθεί πάση θυσία γιατί αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για την συγκράτηση του πληθυσμού στις ορεινές και αγροτικές περιοχές.

Θέση του ΤΕΕ/ΤΔΜ εδώ και χρόνια είναι ότι η ρεαλιστική δυνατότητα αξιοποίησης των παραπάνω μορφών αγροτουρισμού μπορεί να γίνει μόνο σε περιφερειακό επίπεδο με την αντίστοιχη ανάπτυξη των απαιτούμενων υποδομών σε επίπεδο περιφέρειας (μεταφορικές δυνατότητες, καταλύματα, διαφήμιση και προώθηση κλπ)

ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Για το ΤΕΕ η προστασία του περιβάλλοντος όχι μόνο μπορεί να συνυπάρξει με την ανάπτυξη αλλά αποτελεί βασική προϋπόθεσή της.

Στον τομέα αναγκαίες θεωρούμε τις παρακάτω παρεμβάσεις :

α) Ολοκλήρωση της αντικατάστασης των φίλτρων στους ΑΗΣ (παρατηρείται απόκλιση στο εξαγγελθέν χρονοδιάγραμμα).

β) Αναδάσσεις, αποκατάσταση και απόδοση των εδαφών. Πρέπει να γίνει συνείδηση στη ΔΕΗ ότι η φυτική γη αποτελεί εξαντλήσιμο φυσικό πόρο και δεν πρέπει να καταστρέφεται κατά την εξόρυξη του λιγνίτη αλλά να περισυλλέγεται και να χρησιμοποιείται κατά την αποκατάσταση των εδαφών, σύμφωνα με τη γνωστή διεθνή πρακτική.

Για να συζητηθεί το παραπάνω θέμα με σοβαρότητα θα πρέπει να δημιουργηθεί το απαραίτητο νομικό πλαίσιο.

γ) Ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων.

Το υδάτινο δυναμικό αποτελεί πολύτιμο φυσικό πόρο και συγκριτικό πλεονέκτημα της περιφέρειας μας.

Στο σημείο αυτό σημειώνουμε την μεγάλη καθυστέρηση που σημειώθηκε στον τομέα αυτό. Παρά τις διαβεβαιώσεις υπευθύνων και αρμοδίων στην ημερίδα που πραγματοποίησε για το θέμα το ΤΕΕ δύο χρόνια πριν καμμία αποτελεσματική ενέργεια δεν σημειώθηκε στην κατεύθυνση αυτή.

δ) Έλεγχος της διάθεσης των υγρών αποβλήτων και προώθηση βιολογικών καθαρισμών.

ε) Κατάργηση των ανεξέλεγκτων «χωματερών» και προώθηση του συστήματος διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων με παράλληλη συναίνεση των εμπλεκομένων φορέων και τεκμηρίωση των επιλογών με χωροταξικές και άλλες μελέτες.

στ) Ορθολογική διαχείριση της ιπτάμενης τέφρας και παράλληλη αξιοποίησή της.

Θεωρούμε ότι καθυστερούν αδικαιολόγητα οι σχετικές προδιαγραφές και νομοθεσία που θα επιτρέψουν την χρήση της στα οδοστρώματα και στα άοπλα σκυροδέματα.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Είναι γνωστό ότι η Δυτική Μακεδονία είναι, από τη φύση και τη θέση της, πηγή ενεργειακών πόρων και τεχνογνωσίας στην ηλεκτρική ενέργεια για όλη τη Νότια Βαλκανική αλλά και κόμβος διέλευσης των μεγάλων δικτύων μεταφοράς Η.Ε. από και προς τις χώρες της Ε.Ε. Επιπλέον θα αποτελέσει τον συνδετικό κρίκο των ενεργειακών λεωφόρων Ανατολής και Δύσης προς την Ε.Ε. αλλά και προς τον βαλκανικό άξονα στη Βόρεια Αδριατική.

Το ΤΕΕ εκτιμά ότι η όποια ενίσχυση αυτού του ρόλου θα πρέπει να γίνει (πιθανό με εξαίρεση τη δεύτερη μονάδα Φλώρινας) με την εκμετάλλευση φιλικών προς το περιβάλλον πρώτων υλών, ήπιων μορφών ενέργειας. Αναφέρουμε στη κατεύθυνση αυτή τη διαφαινόμενη εγκατάλειψη του φράγματος Ιλαρίωνα παρά την ήδη πραγματοποιηθείσα δαπάνη ύψους περίπου 4,5 δις .

Σ' ότι αφορά την έλευση του φυσικού αερίου είναι γνωστή η θέση μας για την αναγκαιότητα επέκτασης του αγωγού προς Αλβανία, δια της Δυτικής Μακεδονίας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την δυνατότητα αξιοποίησής του στην Περιφέρειά μας.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Η ίδρυση του Πανεπιστημίου στη Δυτική Μακεδονία με ενίσχυση και διεύρυνση της ήδη υφιστάμενης υποδομής στη Φλώρινα και τη δημιουργία νέων τμημάτων σε όλη την περιφέρεια πιστεύουμε ότι θα βοηθήσει καταλυτικά στον τομέα αυτό, αλλά και στην εξέλιξη της Περιφέρειας σε κέντρο της περιοχής και τη θεωρούμε απαραίτητο όρο ανάπτυξης.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ -ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η μεγάλη ποικιλία χρήσεων γης και δραστηριοτήτων που παρατηρείται στην έκταση της περιφέρειάς μας, κάνει ακόμα μεγαλύτερη την ανάγκη ύπαρξης συγκεκριμένης πολιτικής γης μέσα από την σύνταξη κτηματολογίου και την εκπόνηση χωροταξικής μελέτης. Το θεσμικό πλαίσιο για την χωροταξία επικαιροποιημένο είναι σε σχέδιο ακόμη και σύμφωνα με πρόσφατη εξαγγελία του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ θα κατατεθεί στη Βουλή τον επόμενο Φεβρουάριο.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Πέραν των όσων παραπάνω αναφέραμε που αποτελούν κατά την άποψη μας τη βάση και το εξωτερικό περιβάλλον για την επιβίωση και ανάπτυξη των επιχειρήσεων ιδιωτικού τομέα, θεωρούμε απαραίτητη, για την ενίσχυση τους, την άμεση ολοκλήρωση και των ειδικότερων υποστηρικτικών έργων υποδομής εντός και εκτός Β.Ε.ΠΕ.

Κυρίες και κύριοι

Προσπαθήσαμε στην εισήγησή μας να δώσουμε το στίγμα της πορείας των μεγάλων έργων στην περιφέρειά μας, καθώς και προτάσεις που απαντούν, πιστεύουμε, στο ερώτημα πως μπορούμε να έχουμε καλλίτερα αποτελέσματα και να αντιμετωπίσουμε με αισιοδοξία την διαχείριση και τη αποτελεσματικότητα του Γ ΚΠΣ.

Χωρίς να διεκδικούμε το αλάθητο και την πληρότητα των προτάσεών μας αναμένουμε με ενδιαφέρον τις προτάσεις των εισηγητών και όσων τοποθετηθούν στη σημερινή ημερίδα, ευελπιστώντας ότι τα συμπεράσματα της θα τύχουν αποδοχής από τους φορείς που έχουν την ευθύνη σχεδιασμού και υλοποίησης του Γ ΚΠΣ.